NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2103

MỖI SỐ : 0 $ 02

NGÀY THỨ BA

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hanoi Haiphong et les villes où il y a un bureau de poste	Province du Tonkin	Cochinchine Cambodge Annam Laos	Tonkin Annam Cochinchine Cambodge Laos	Hongkong Chine Siam Japon Philippines	Etranger
Một năm.	6 $ 00	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	8 . 00	»
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

1re page
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một hạng người ta nên giúp đỡ

II

Trong một bài trước đã nói vì lẽ gì mà ta phải lưu ý giúp đỡ hạng thất-học và hạng học dở dang ở nước nhà ngày nay. Sự giúp đỡ ấy tưởng cũng là một sự cần để tăng tiến đường trí-dục và đức-dục cho quốc-dân, và là một nghĩa-vụ của các nhà thượng lưu trong nước.

Nhưng nay muốn giúp đỡ họ thì làm thế nào? phải dùng cách gì cho công-hiệu? Muốn giúp đỡ họ, muốn biết những phương-pháp nào có thể cứu vớt họ được, thì ta cứ theo gương nước Pháp là đủ.

Ta thử xem ở bên Pháp, các nhà thực-giả họ dùng những cách gì để giúp đỡ bọn thất học và bọn dở-dang? Họ dùng nhiều cách, nhưng đây hãy xin nói đến những cách mà ta có thể bắt chước thi hành được.

Lớp dạy người lớn. — Lớp dạy người lớn trước gọi là *cours d'adultes* lúc mới mở ra chủ ý là để dạy hạng thuyền thợ nay nông-phu bất thức tự. Nhưng sau vì số người lớn bất thức tự đến học không đông bằng hạng thiếu-niên đã bỏ nhà trường nên tên *cours d'adultes* lại đổi ra gọi là *cours d'adolescents* cho đúng hơn: những lớp học này thường dạy về tối mà học-trò không phải trả tiền mà toàn là những hạng còn trẻ, học-thức dở-dang, ban ngày đi làm tối về học thêm.

Những lớp học này ở nước Pháp bắt đầu có từ thế-kỷ thứ mười tám. Mục-đích trước là để có chỗ cho lũ trẻ con học các nghề ban ngày đi học nghề, tối về có chỗ học thêm, để tăng bổ tri-dục và đức-dục. Sau một nhà đại-cách-mệnh là ông Condorcet bàn mở rộng những lớp học ấy hơn ra, không những chỉ dạy lũ trẻ con học các nghề, mà lại còn dạy cả hạng nông-phu thuyền thợ; những người đứng tuổi rồi mà muốn học thêm cũng nhận cho vào cả. Nhưng bấy giờ vào thời đại Cách-mệnh, nước Pháp phần bận vì nội-loạn, phần lo vì ngoại-tranh, nên không rảnh thì giờ, không đủ tài-lực để mở những lớp học như thế. Tuy vậy cái ý-kiến của ông Condorcet không vì thế mà mai-một đi, vì là một ý-kiến rất bổ-ích cho dân cho nước. Sang thế-kỷ thứ mười chín, từ năm 1833, mới bắt đầu mở những lớp học như thế; mà năm 1848, mở được tất cả hơn 3000 lớp trong các xã-thôn. Đến năm 1867 mở được ba vạn bảy nghìn lớp, mà số người theo học tổng cộng là tám mươi vạn người. Hồi quan thủ tướng Raymond Poincaré còn làm học-bộ thượng-thư (năm 1895), có làm tờ thông tư cho quốc-dân để cổ-động mở cho nhiều lớp học như thế. Trong tờ tư ấy có một đoạn nói rằng: « Hiện nay khắp cả nước Pháp dân dân cũng xin mở rộng sự ban bố học-thức ngoài cái vòng cưỡng bách giáo dục, dân dân cũng xin dùng hết cách để sự giáo-dục không phải chỉ ở trong phạm-vi học-đường, và làm thế nào cho những đứa trẻ từ 12 đến 18 tuổi, khi đã ở nhà trường Sơ-học ra để tập nghề hay làm thợ không phải chịu cái nỗi hết chỗ luyện tâm rèn trí, làm thế nào cho chúng có chốn thu thêm được một chút học thức, hoặng thêm được một chút giáo-dục nữa mới được. Sự mở thêm lớp học dạy chung, là một công cuộc khiến cho chúng ta có nhiều hi-vọng cho đường ích quốc lợi dân lắm, một công cuộc như thế không lẽ ta nửa chừng bỏ dở cho đành. . . . . Song dù chính-phủ cố hết sức, mà không có quốc-dân một dạ nhiệt-thành giúp công giúp của trợ lực thêm nào, thì chính-phủ cũng khó lòng mà làm nên to tát được. Không phải là một tờ thông sức của quan Thượng-thư có đủ thế-lực làm nổi công cuộc ấy, phải toàn quốc đồng lòng giúp đỡ mới mong thành sự được ». Hồi trước cuộc chiến-tranh, nhờ có các nhà hết lòng với việc học để cổ-động khắp nước, nên năm 1914, ở nước Pháp được hơn năm vạn lớp học như thế mở ra. Có người nhiệt-thành quá, muốn xin chính-phủ đối với hạng lớn tuổi mà học-thức dở-dang cũng thi-hành luật cưỡng-bách giáo dục như là đối với con trẻ theo nền sơ học vậy.

Xem như thế thì biết bên quí-quốc rất là lưu ý đến sự phổ-thông học-thức, muốn cho trong nước người nào cũng có một nền học-thức khá cao, để trình-độ dân-trí hơn người các nước.

Một nước có luật cưỡng-bách con trẻ phải đi học mà còn thế, huống chi nước nhà lại không có cái luật rất ích lợi ấy! Vậy ta há không nên theo gương nước Pháp hay sao! Hạng thất học và hạng học-thức dở-dang ở nước nhà rất nhiều, vậy ta cũng nên theo gương ấy mà mở thêm nhiều lớp học dạy riêng hạng đó, để họ khỏi phải cái nỗi hết chỗn luyện tâm khai trí, để họ khỏi phải than thở ngậm ngùi rằng muốn học mà không nơi học. Điều đó dẫu trông mong vào chính-phủ, song chính-phủ còn nhiều việc khác cần hơn, sức đâu mà lo cho hết mọi việc được; vậy các nhà học-thức nước ta nếu có chút hằng-tâm mà lại dư hằng-sản thì cũng nên mở những lớp như thế mà giúp đồng-bào đang lúc tủng bẫn về đường học-thức này. Làm những việc như thế còn có công-đức hơn là những sự phát chẩn cứu bần, những việc làm chùa đúc chuông, mà lại danh giá hơn là lập hội nọ hè kia, để lấy cái tiếng hội-trưởng hội-trùng và để xin nài những thứ chi chi kia đấy! Các nhà học-thức tưởng nên lưu tâm đến. Nhưng xin chớ lẫn những lớp này dạy không lấy tiền với những trường tư mà học-trò phải trả học-phí. Cứ thực ra thì hiện nay ta cũng đã có nơi mở những lớp học (cours d'adolescents) rồi, như hội Tri-tri Hà-nội và mấy chỗ khác. Song số người muốn học hàng vạn mà số lớp học có một vài thì sao cho đủ, khác nào hột muối quăng vào biển, gáo nước cứu đám hỏa-tai to! Vậy mong rằng mấy lời nói đây sẽ động đến nhiều nơi và sẽ được nhiều người để tai, tỉnh nào cũng có it ra vài lớp học như thế, để giúp đỡ bọn thất-học và bọn dở dang nước nhà thì thật là may cho bọn họ mà cũng may cho cả quốc-dân nữa đấy.

Tiện đây ký-giả cũng xin nói qua cách dạy ở các lớp học ấy phải thế nào mới là bổ ích. Trước hết ở các lớp học ấy không thể theo chương-trình của các trường nhà-nước được, vì thời giờ it không đủ để học cho hết mọi khoa như học-trò ở các trường. Và các lớp đó cũng không nên theo một chương-trình giống nhau, vì mỗi nơi một khác, mỗi miền sự cần-dùng thường thay đổi, phải sao cho hợp với sự cần-dùng ấy mới có bổ ích, như ở một nơi công-nghệ phát đạt dạy không giống ở một chỗn việc canh-nông thịnh-vượng hay ở một chỗ việc thương-mại quan trọng hơn.

Lối dạy ở các lớp học ấy một là phải có cái tính-cách thực-dụng hay là phải có cái tính-cách giáo-dục.

Thực-dụng là dạy cho học-trò những điều mà họ có thể đem ra ứng dụng ngay được, chớ không nên dạy những sự viển vông như cái lý thuyết về triết-học. Như ở một miền chuyên việc canh-nông thì dạy cho biết những điều cần về nông học, về sự giồng giọt, về cách bón đất, về cách đo ruộng, vân vân; ở những nơi công-nghệ phát đạt thì dạy về, dạy đo, dạy tính toán, dạy biết các thứ vật-liệu nào xấu tốt nhiều ít; mà ở những chỗ buôn bán phồn-thịnh thì nên dạy cho biết cách giữ sổ sách, biết viết thư-từ trong việc thương-mại vân vân.

Ngoài những khoa-học trên này, thỉnh-thoảng thấy giáo nên đọc những sách hay về luân-lý hoặc nói chuyện về vệ-sinh, về địa-dư, về cách-trí, về lịch-sử cho học trò nghe. Những buổi nói chuyện ấy nên chọn kỳ lấy những dầu đề vừa trình-độ học trò thì họ mới thích, không nên cao xa viển-vông quá mà họ sinh chán. Nếu thầy giáo khéo thì những giờ ấy không những vui tai học-trò mà lại còn mở-mang tâm-trí cho học-trò một cách rất công-hiệu nữa.

B. G.

ÂU-CHÂU ĐIỆN-TÍN

HAVAS

Paris, ngày 2 Mars 1924

Cải chánh-sách lý tài của quan ointcaré

Thứ-dân nghị-viện xét nguyên-lão nghị viện đã ưng chuẩn bản dự-án tài-chánh.

Paris, ngày 23 Mars 1924

Việc trong hạt trú bình

Tin Dusseldorf. — Số than lấy ở các mỏ trong hạt sông Rhur về năm nay so với số than năm 1922 được 102 phần trăm; số than coke được 82 phần trăm. Công-việc thợ-thuyền làm được so với công-việc về lúc trước buổi chiến-tranh được 28 phần trăm.

Paris, ngày 24 Mars 1924

Xa-hỏa đụng nhau

Tin Metz. — Một đầy hỏa-xa cấp-hành đi đường từ Ostende đến Bâle, đụng phải một cỗ xuyên xe chở hàng, 8 người chết, 11 người bị thương.

HAVAS

Bordeaux, ngày 23 Mars 1924

Việc nước Đức

Tin Duisbourg. — Đảng Quá-kích và đảng Thân-cựu giáo có xảy ra việc đánh lộn nhau. Hai người đảng Quá-kích bị bắt.

Tin Berlin. — Đảng Quốc-dân nước Bavière sẽ đem Von Tirpitz ứng cử Giám-quốc nước Đức.

Tin Elberfeld. — M. Marx kêu về việc không thi hành hòa ước Versailles. Ông nói nghị viện nên giải-quyết cái vấn-đề bồi khoản cho xong, để giải thoát cho các hạt trú binh.

Tin Darsmstadt. — M. Stresemann nói rằng hòa-nghị Versailles không thể thi hành được. Ông nói rằng ông không công-nhận các giao-ước riêng.

Việc nước Đức

Tin Hombourg. — Linh cảnh-sát và 4,000 người về đảng Cộng-sản xung đột nhau. Nhiều người bị thương.

Cowite, ngày 22 Mars 1924

Tin chiếc tàu ngầm bị đắm

Các quan hải quân nước Nhật hết sức cứu chiếc tàu ngầm bị đắm, nhưng xem chừng không sao cứu được nữa. Ông người bị hãm trong tàu ấy, hiện không tiếp được tin tức trong tàu đánh đi nữa.

Nga với Tàu

Chánh-phủ Trung-hoa ha lệnh cho viên đại-biểu của chánh-phủ nước Nga ở Bắc-kinh phải đi ra khỏi địa-phận Trung-hoa. Nghe đâu vì chánh-phủ nước Nga có đưa tối hậu thư cho nước Nga yêu cầu trong ba ngày chánh-phủ Trung-hoa phải công-nhận cho chánh-phủ Xô-viết nước Nga.

Nhật-bản với Trung-hoa

Tuần dương hạm Kitikami đưa bốn đội ngự phòng ngự lối vào sông Dương tử-giang. Xưa nay không bao giờ Nhật đem nhiều chiến-tuyền vào sông Dương-tử-giang như thế, các quan Nhật nói đó là cho chiến-thuyền đi luyện-tập.

CUỘC BAY VÒNG THẾ-GIỚI

Phi tướng Zanni có nói với viện đại-biểu sở điện báo *Havas* rằng từ Londres đến Nhật-bản phi-tướng sẽ dùng một chiếc phi-cơ thường, từ Nhật đến Hoa-kỳ dùng một chiếc thủy phi-cơ, từ Hoa-kỳ đến Londres dùng một chiếc Phi-cơ thường. Phi-tướng vượt Đại-tây-dương trong 17 giờ. Phi-tướng định bay cả thảy 250 giờ, phí-tổn độ 30 nghìn livres sterlings mỗi chỗ đỗ có dự bị sẵn đồ dầu để dùng.

Tin Trung-hoa

Ngày 14 Mars 1924

Tôn-bảo-Kỳ muốn từ chức

Có tin đồn rằng Tôn-bảo-Kỳ muốn từ chức nội-các, Trình-Khắc sẽ thay chức ấy

Trương-quốc-Kim muốn vận-động làm chức tỉnh-trưởng Hồ-bắc

Trương quốc-Kim muốn từ chức giác-đục hồ-trưởng và mưu vận động làm tỉnh-trưởng Hồ-bắc.

Ngô cảnh-Liêm viện dẫn người đồng đảng

Ngô cảnh-Liêm muốn thừa thế để làm cho to vây cánh, cử người đồng-đảng lên làm các chức.

Tôn-bảo-Kỳ ở Thiên-tân về Bắc-kinh

Ngày 2 mars. Tôn-bảo-Kỳ ở Thiên tân về Bắc-kinh, người ngoài đồn rằng Tôn đi lần này là cốt thăm Đoàn-kỳ-Thụy và cùng với những người cơ yếu phải Thiên-tân bàn định tài chánh.

Thái-thành Huân xin cấm chỉ sự hành động của Tôn-truyền-Phương

Thái-thành-Huân (ở Giang-tây) đánh giây thép cho Tào-Côn, xin nhắn cấm Tôn-truyền-Phương có ý đòm dỏ tỉnh Giang-tây, lời lẽ rất là kịch-liệt.

Thổ-phỉ ở Bảo-độc-cương

Có tin báo về Bắc-kinh rằng ở Bảo-độc-Cương lại có quân thổ-phỉ tụ họp đến mấy trăm người, phần nửa là dư đảng của Tôn-mỹ-Giao, xin quân-cơ-sứ phải lưu ý đó xét trừ tiễu

Hùng-bình Kỳ từ chức đốc-biện Giao-châu và Ảo-môn

Hùng-bình-Kỳ (ở Sơn-đông) tiếp giây thép của Tào-Côn, cử mình làm đốc-biện Giao-châu và Ảo-môn, có đánh giây thép về Bắc-kinh và sang Lạc-dương xin từ chức ấy, lời lẽ rất là phẫn hận.

Ở Phụng-thiên duyệt binh

Ở Phụng-thiên củ hành việc duyệt binh mùa xuân: phái Trực lệ thấy thế, rất trú ý về việc phòng thủ ở Du quan và ở Hỷ phong.

Trương-tác-Lâm vận tải quân nhu đi các nơi quan-yếu

Có tin báo về Bắc-kinh rằng Trương-tác-Lâm chia rơm cỏ và lương-thực nhiều lắm, rồi chở đi các nơi quan-yếu.

Việc Trung Nga thiết lộ

Đại-biểu phái Phụng-thiên đối với lời thỏa nghị của Vương-chân-Đình và ủy-viên Nga, cũng lỏ ý tán thành, đã đánh giây thép báo tin cho Trương-tác-Lâm.

Công-sứ đoàn đòi trái khoản

Ngoại-giao bộ tư giấy sang tài-chánh bộ rằng công-sứ các nước đòi tiền nợ 780.000 đồng và tiền lãi 54.000 đồng, bọn hai tuần lễ phải giao giả cho xong; Vương-khắc Mẫn rất là túng rối.

Việc kim phật-lang

Ngày 4 và ngày 5 mars, nội-các khai hội, bàn về việc kim phật-lang, cũng có ý thừa nhận.

Dương-hy-Mẫn xin từ chức

Dương-hy-Mẫn đã về dưỡng bệnh ở Sa-đầu, lại đánh giây thép cho Tôn-Văn, xin tạm từ chức Đông-giang quân tổng tư lệnh.

TÓC CỦA CÁC BẬC DANH-NHÂN

Nhiều nhà thích sưu-tập rất chuộng các di-vật của các bậc danh-nhân. Xưa nay các di-vật của các bậc danh-nhân như là cái ba-toong, cái hộp thuốc đem bán đấu-giá thường được nhiều tiền lắm. Cái tiếng của cố-chủ-nhân càng to bao nhiêu, thì cái giá của di-vật lại to nhiều nấy. Đến như các vật kỷ-niệm như râu tóc lại càng quí lắm nữa. Hiện nay một người lái ở New York có một món tóc của văn-sĩ Milton đặt giá là 250 livres. Tóc của văn-sĩ xưa nay chưa ai bán được đến giá ấy. Tóc của văn-sĩ Walter Scott bán được có 100 quan. Tóc của Lord Byron kèm thêm bức thư ông viết cho chị ông bán được có 13 livres.

Tóc của các nhà kinh-luân bán được đắt hơn nhiều. Một món tóc của vua Napoléon bán được 250 livres và một món tóc của thủy-quân nguyên-soái Nelson bán được tới 315 livres.

LOÀI NGỰA ĐỐI VỚI ĐỜI SAU NÀY THẾ NÀO?

Điện học mỗi ngày một tiến bộ thì loài ngựa dần dần không dắc dụng với đời, điều đó người ta đã xét biết từ trước. Ngày nay cái công-dụng của điện khí phát-đạt nhất là nước Mỹ, dầu điện thoại nước Mỹ còn dùng ngựa nhiều, nhưng các lạp-cải về điện học thì nơi mấy năm nay nước ấy dùng ngựa cũng thấy bớt đi rồi.

Không những nước Mỹ, ngay như ở nước Pháp cũng thế; riêng một khu Paris năm 1921 số ngựa dùng là 96.698 con, đến năm 1922 giảm đi chỉ còn 87067 con mà thôi, thua ra trong khoảng một năm giảm đi 16 phần trăm. Ở Londres trong một năm cũng giảm đến 6 phần trăm, ở nước Đức, nước Áo, nước Nga cũng thấy giảm đi. Đó là vì dùng xe máy mỗi ngày lại mỗi cải lương, nên người ta dùng máy tự động mỗi ngày mỗi nhiều. Hiện nay ở New-York số ngựa so với 20 năm trước không bằng hai phần ba. Lấy đó mà suy thì trong hai ba mươi năm về sau, loài ngựa thành ra không dắc dụng với đời nữa.

VẬN LÝ TRƯỜNG THÀNH Ở NƯỚC TÀU

Một nhà bác học Âu-châu, có đăng một bài trong tờ báo Đại tư tưởng nói rằng: Cứ theo sự say-trắc của nhiều nhà thiên-văn đều nói những vật kiến trúc bởi tuổi-công của loài người ở trên địa-cầu này, nếu từ trên người-cầu quan sát ma mất người ta có thể nhận thấy được thì chỉ có cái Vạn-lý trường-thành ở nước Tàu mà thôi. Nếu đem hết những gạch đá xây ở cái thành ấy, xếp vòng theo đường xích đạo của địa-cầu thì có thể thành được một cái tường cao tầm thước, đáy ba thước Anh. Lại có một nhà công trình trừ danh nói tất cả những số gạch đá dùng trong việc kiến trúc ở nước Anh, chưa bằng được cái số gạch đá xây ở Trường-thành. Đời xưa xây thành ấy để ngăn giặc Hung-nô, nhưng đến bây giờ là buổi súng đạn tinh lợi, thành ấy đã là một vật vô dụng rồi, nhưng từ xưa khi mới xây nên thành ấy cho đến bao nhiêu đời về sau nhờ đó mà ngăn được giặc ngoài khỏi xâm lăng, thì cái công dụng của thành cũng rất là to vậy. Trường-thành bắt đầu khởi từ Sơn-hải quan, theo phía tây mà vòng lượn đi đến Gia-cát-tức dài 2000 dặm. Người ta đã tính nếu thành ấy kéo ra thành được một đường thẳng thì cái chiều dài có thể bằng từ Luân-đôn qua nước Ai-cập đến tận cửa bể Alexandrette nước Thổ-nhĩ-kỳ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Khênh một tòa nhà ở chỗ này đem đặt ở một chỗ khác

Người Hoa-kỳ thường khênh nguyên cả một tòa nhà ở nơi này đem ra đặt ở một nơi khác.

Trong các việc khênh nhà cửa như thế, người ta thường kể đến chuyện khiêng cả lâu *Brighton Beach Hôtel* ở Coney Island là một nơi tắm bể gần thành New-York. Tòa nhà ấy từ chân tường đến nóc cao 15 thước, bề ngang rộng 15 thước. Vì nhà làm ngay bờ bể, bãi bể lở gần vào đến nhà, nên năm 1888 chủ nhân bèn thuê khênh nhà ra chỗ cách đấy 15 thước. Người ta bèn đặt ở dưới gầm nhà 24 đường hỏa-xa, trên đường đặt 120 cái toa, mỗi đường là năm cái. Toa máy cứ ba cái mắc vào với nhau, làm cho mỗi bọn xe đi thì chuyển đến qua nửa tòa nhà. Xe đỗ ba lần thì tới nơi. Đi được mấy thước thì xe dừng lại một lần, để soát xem dây buộc có chắc chắn không, và rầm cột có chuyển động không. Đoạn xe đi được 72 thước lại nghỉ để xem xét lại, đến lần thứ ba xe đi được 80 thước là tới chỗ mong mới.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

MMLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tự Lý Trần, Lê trải mấy đông.
Dòng Nhị trắng in nền nếp cũ,
Đỉnh Nùng mây tỏa khói hương chung.
Dồi dào bể Á nguồn văn-mạch,
Tô điểm trời Nam bút hoa-công.
Quốc-túy những ai ai vẫn nói.
Một nền lễ-giáo nhờ hay không?

Nguyễn phương-Sơn
Làng Hồi-bảo, Bắc-ninh

MMLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Chính giữa Đông-kinh miếu ở trong.
Tỉnh từ bia Lê cùng tượng Lý,
Hình dung gương Nhị với mây Nùng.
Thành nay in dấu cung-tường đứng.
Nước cũ thơm xa khói lửa nồng.
Dựng cột nhờ công gây dựng trước,
Bắc Nam đâu cũng một nhà chung.

Phùng-văn-Đào
Làng Bát-tràng, Bắc-ninh

MMLXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguy nga vẻ núi sông.
Cửa thánh nghiêm in làn nước Nhị,
Thợ trời bút vẽ cảnh non Nùng.
Đàn cao triều Lý hương thơm ngát,
Lò đúc dân Hồng lửa vẫn hồng.
Văn-hiến văn-minh tròn quả phúc,
Quốc-văn xin khắn một lời chung.

MMLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đàn Lý nghìn năm vẻ Lạc-Hồng.
Nguồn đạo thánh-hiền tràn bể Bắc,
Tuần hương lễ-nhạc ngát kinh Đông
Non Nùng chống vững cương-thường [co (1).
Dòng Nhị chuông vang giáo - hóa [trung (2)
Còn đất còn trời còn miếu cũ.
Còn non còn giống vẫn tôn sùng.

(1, 2). Cổ nghĩa là trống. Trong nghĩa là chuông trong câu luận này chữ trống và chữ chuông mượn màu cả nhé lần nghĩa cổ nghĩa là cái trống và nghĩa là cái lồi cổ, trong nghĩa là chung cả một trước ve là giáo hóa của đức không ở bên Trung quốc mang sang.

MM XXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long
Nhà quốc-học là quốc-tế chung.
Đức sánh đất-vương trùm cõi Lạc,
Tường trên nhật-nguyệt ngất thành [Rồng.
Vũ - đài lối cổ dân văn-hiến.
Kỷ niệm đời nay nước Á đông.
Lễ đức văn-minh khen thợ Lý,
Trần, Lê nung mãi lửa thêm hồng.

MMLXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguy nga vẻ Nhị Nùng.
Đạo rộng Bắc Nam nhà thánh triết,
Tường cao kim cổ nước tiên rồng.
Gác chuông đức hóa vang trời đất,
Cột trống cương - thường vững nửa [sông.
Thêm dệt văn-minh khen họ Lý,
Vũ-đài tay dắt giống dân Hồng.

Hoàng-trung-Dẫn
51, Rue de la Saumure, Hanoi

MMLXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu nay đà trải mấy đông.
Quốc-tế tam sanh từ họ Lý,
Tường cao cửu nhận đời cùng.
Gió mưa bao quản trời Âu Á.
Cây cỏ còn in đất Lạc-Hồng.
Cửa thanh càng vin càng chất ngất,
Thái-bình bề rộng dựng đầy trông.

Võ-văn-Phát
Giáo-sư trường Vĩnh-lưu, Bình-định

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Tiếc thay một đóa hoa tươi!

I

Ngày hôm rằm tháng giêng năm Giáp tý, giới quang mây tỉnh, cây cỏ tốt tươi, chim kêu riu rít, cái cảnh tượng thật nữa tinh thay! Được buổi tối đẹp êm đềm nhường ấy, các ông các bà, các cô, các cậu, mau thanh về lịch, diệu xinh dáng đẹp, áo đoạn giầy vàng, yếm hồng quần lĩnh, vòng hoa xuyến hột, ai ai cũng nô nức, nào người đến chùa, nào kẻ vẫn đền, vui vẻ biết bao!

Trong cảnh vui thú ấy, có ai là người đã nghĩ đến một tiểu-thư kia, đào phong non nhi, mà mặt ủ mày chau, hai hàng lệ chẩy, gương biếng soi, đầu biếng chải, ngồi trên gác nhà cao kia, nức nở than thầm khóc vụng, thỉnh thoảng lại ngẩng mặt lên mà nhìn giời xanh hình như hỏi chị Tạo có thấu tình cảnh mình chăng?

Ôi! tình cảnh này, bút nào mà tả cho được!... Ngày xuân càng vui thú, thì dạ nàng lại càng bồn chồn, khóc không ra tiếng; thở chẳng ra hơi, nàng một quả, bèn gục đầu xuống, nước mắt đầm một góc bàn, ngủ mà ngẫn thay cho Hóa-công.

Hóa-công cay-nghiệt nhường nào!
Ma đem thân thế buộc vào nhân-gian?
Những là ngậm khổ thầm oan,
Biết ai? ai biết ma than nỗi mình?

II

Nguyên nàng tên là Lê, cha mẹ đều là người Saigon, nhưng vì ra ở ngoài Bắc đã lâu năm; sinh nàng ra ở ngoài Bắc, mà cách ăn mặc cũng giọng ngôn-ngữ của nàng đều theo người Bắc, còn ai thoạt biết cũng cho nàng là người Bắc-kỳ. Ông cụ thân sinh ra nàng, năm nay tuổi đã ngũ tuần có lẻ, hiện sung chức tham-tá ở một sở kia; còn bà mẹ nàng thì là một người rất hiền hậu, khéo chồng nuôi con, ngày ngày chăm việc tề-gia nội-trợ, đêm đêm thường đem những lời nữ huấn ra dạy bảo con.

Nàng tuy không vào bậc tuyệt sắc giai nhân, song cũng sánh trong làng khuê-các, tính hạnh nhu-mì, nết na thùy-mị. Năm 15 tuổi cha mẹ mời cho rằng ra trường học, thì nàng chăm chỉ học hành và may và thêu thùa, không mấy khi ra đến ngoài; mà có ra ngoài thì cũng chỉ đến nhà một cô bạn nàng tên là X để đàm đạo ái văn-chương, bàn bạc chuyện kim chỉ mà thôi, vì nàng cùng cô X cùng học một trường, cùng nghỉ một lớp, cùng một trạc tuổi, lại thêm ý hợp tâm đầu, nên coi nhau chẳng khác gì chị em ruột, cái tình thân ái thật là mặn mà thay! mật thiết thay!

Cô X quê ở Nam-định, theo anh là Nguyễn-Sinh lên học tại đây. Nguyễn-Sinh bấy giờ tuổi độ trăng tròn lẻ hai, hình dong nho nhã, diện mạo phương-phi, người rất thông-minh và đứng đắn lắm. Tuy một mình với em ở chốn Hà-thành là một nơi đô-hội dễ làm cho bọn thiếu niên không người gìn giữ, mất nết hư thân, mà cũng không nhiễm phải một tính xấu nào, ngày hai buổi đi làm, tối về lại bạn với cây đèn quyển sách, hòng bước lên bực thang về vang sang trọng hơn, song thân ở nhà thấy thế cũng vui lòng.

Nhân nhà Nguyễn-Sinh thanh bạch, lại hiếm hoi, nên ông cụ có ngỏ cùng con rằng:

« Nay con tuổi đã lớn khôn mà cha mẹ đã già, muốn sớm mong có người coi giúp việc cửa việc nhà; vậy cha cho con được phép tự kén chọn lấy, hễ ưng ai thì bảo cha hay, để cha liệu định cho xong việc, trước là yên bụng mẹ cha, khỏi phải đêm ngày lo nghĩ, sau là nhờ giời may được sum vầy lan quế thì thật là một cái hạnh-phúc cho nhà ta đó. Con nên chú-ý »

Từ bấy giờ, hễ nàng Lê có đến chơi với em thì Nguyễn-sinh thường để tâm xem xét, thấy cách ngôn-ngữ cử chỉ của nàng mà những tấm tắc khen thầm... Còn nàng Lê thì tuy không phải là người bướm lả ong lơi dưới dâu trên bộc, nhưng khi đã gặp được khách tri-âm thì bề ái kia lại lang khôn ngăn cho đặng, từ ngày gặp Nguyễn-sinh thì sao vì nết ưa vì tài, đem lòng mến yêu, rồi chẳng bao lâu mà hai mặt cùng liếc, hai tình cùng ưa... Tuy hai người đã có tình với nhau như thế, song không bề có điều nguyệt ước hoa kia, có chuyện gì muốn tỏ cùng nhau thì chỉ mượn tờ giấy trắng, giọt mực đen để tỏ tấm gan vàng mà thôi.

Một hôm ông cụ lên chơi với Nguyễn-sinh, Nguyễn-sinh mới đem chuyện ấy ngỏ cùng cụ. Cụ vốn là người thâm Hán học, song không có tinh thần cựu như ai; cụ tự biết rằng cái chế độ hôn nhân không nên theo tân tự tưởng mà khuynh hướng về cái chủ nghĩa tự-do kết hôn, mà cũng không nên theo cựu tư tưởng cái câu về cái lễ tục, dựng vợ gả chồng phải theo quyền cha mẹ, phải lấy cả hai đằng mà điều hòa với nhau, nghĩa là phải bảo tồn cái lễ tục cổ hữu mà lại thích hợp được cái tinh thần hiện thời, nên khi cụ vừa nghe câu chuyện Nguyễn-sinh thuật lại thì cụ bảo ngay Nguyễn-sinh rằng:

« Ừ được, con ngỏ ý thế, để cha xem xét lại cho con, rồi cha liệu định cho. » Rồi từ bấy giờ cụ để tâm vào việc đó.

Cách một tuần lễ sau, cụ nhờ một ông quen biết cụ, là bạn ông Tham, đến nhà ông Tham chơi để nói chuyện về việc ấy, thì ông Tham lưỡng lự mà bảo ông kia rằng: «Vâng, ông đã nói, để tôi nói cháu xem đã, có thể nào, tôi xin giả nhời ông sau ».

Cụ được tin, cứ an trí đợi ngày phúc tin. Nhưng ai ngờ ông Tham, vốn nam thế-lực, mà kém tiền, nên đến khi ông đã xét được gia cảnh và thân thế Nguyễn-sinh thì liền cho là không môn đương hộ tối; trong lòng ông vẫn còn phân vân chưa dám nhất quyết mà giả nhời ông bạng nhưng kia rằng ông không có thể gả con gái ông cho Nguyễn-sinh được là vì ông còn chờ xem đến cuối năm học, Nguyễn-sinh có đỗ Thành-chung học chăng; bởi vậy ông không bảo gì cho nàng Lê biết mà mỗ khi ông ở ra có đến hỏi thì ông cứ lấy câu « xin ông hãy để thong thả » mà đáp lại.

Ngày qua tháng lại, thấm thoắt đã đến kỳ thi Sơ-học, nàng Lê cùng bạn đều đỗ cả, bạn mừng mừng tỏ với cùng, thật đã bõ công đèn sách mấy năm, nay mới thỏa lòng hi vọng.

Vì nàng Lê, sức yếu nên ở lại nhà một năm. Trong cái thời giờ mà nàng Lê nghỉ ở nhà ấy thì Nguyễn-sinh được làm việc ở tỉnh Mỗ thường lấy cuốn sách cái dải làm bạn, cố công cùng sức để sang năm sau thi lấy bằng Thành chung, nhưng vì Nguyễn-sinh cũng không được khỏe cho lắm, trước kỳ thi mấy tuần lễ lại bị một con sốt dữ dội, nên kỳ thi đó, Nguyễn-sinh phải không đi được thì.

Ôi! ai ngờ chính cái ma bệnh ấy nó đã làm cho Nguyễn-sinh mất hi vọng và gây nên một cuộc khổ-não cho nàng Lê.

(Còn nữa)

Khái-Sinh.

VIỆC HANOI

Thời tiết

... 20 ...
... 20 1...

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư 26 Mars 1924

S. Nestor

Âm-lịch

22 tháng hai năm Giáp-tí

Ngày 6 tiệp thìn

Hành Hỏa Sao Cơ Trực Trừ
KỴ Khổ-khíp, Khai sương
NGHI Tế tự. Thượng-lưu. Hội hữu
Lời nói phải thành

Giá bạc Kể từ ngày 25 Mars 1924, giá bạc ở sở Nhà-nước định là 8 70

Thị giá quốc trái Ngày 25 *mars* 1924 3 / 55 20. 4 - 1917 56 70. 4 / 1918 56 95. 5 - 1915 1916 56,90. - 5 / 1919 85 60 6 / 1920 80 65.

Đường mắc nghẽn. — Đường Hòa bình đi Chợ bờ nay không đi được, vì mắc cái cầu phải chữa lại.

Đường Sen-hồ đi Nhã-nam cuối tháng này sẽ mắc nghẽn từ làng Mỏ-thọ đến Nghĩa-thương vì ở trên Sông Cầu sẽ làm một cái cầu.

Nay đã làm một con đường phụ ở tay phải (phía Sen-hồ lên Nhã-nam) để xe cộ và người đi bộ có thể đi lại được.

Hộ-đông đề-Lĩnh. Ngày hôm qua, các quan hội-đồng đề hình đã lên Thái-nguyên một lần nữa có quan Giám-đốc Bride làm chủ tọa.

Quan Đốc Léonet về qui-quốc. Quan Đốc Léonet đến chiều ngày kia thì xuôi Haiphong, xuống tàu *Orénoque* vào Saigon rồi đáp tàu *Porthos* về qui-quốc nghỉ và thăm qui phu-nhân hiện đang yếu. Ngài xuôi Haiphong bằng ô-tô, vì không muốn để phiền bà con thân thuộc đi tiễn.

Bản-báo xin kính chúc ngài vượt bể bình an hết hạn nghỉ lại trở về Hanoi và chúc phu-nhân chóng được phục sức.

HẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ chủ-nhật 23 đến thứ ba 25 Mars 1924 :

MÙA ĐÔNG Ở JUTLAND

(Thuỷ sĩ)

trong cảnh tuyết rất ngoạn mục

CON GIẾ VÀ CON BƯỚM

Vẽ khôi hài

ECLAIR JOURNAL

Nhiều thời-sự rất hay

HAI MƯƠI NĂM VỀ SAU

Là một phim rất hay nhất trong năm nay do H. Diamant Berger sản xuất, chia làm 10 hồi.

HỒI THỨ BA

có 4 phần

Trận chiến tranh ở Lens

CHALUMEAU BARMAN

Chủ nhật và thứ năm nào cũng có chớp bán ngày, bắt đầu từ 17 giờ, đến ba giờ.

Phòng Thương-mại. Phòng Thương-mại Hanoi chứng cuối tháng này thì họp để bầu hội-đồng trị-sự. M. Anzani là hội viên cao tuổi nhất sẽ đọc bài đề-thuyết trong khi quan Thổ giữ sổ đến làm chủ tế sắp đặt cho hội đồng mới.

Bán xe Side-car, 4 xếp dịp (Cylindres). Hỏi tại: M. LECOMTE, 47, phố Lò-đúc, Hanoi 3810

Bằng Sơ-học năm 1923. — Các bằng Sơ-học Pháp-Việt (Certificat d'études primaires) năm 1923 hiện nay đã làm xong cả rồi. Vậy học-trò các trường công thi đến hỏi ông Đốc trường mình trước mà lĩnh về. Học-trò ngoại (candidats isolés) thì đến nhà Học chính mà lĩnh. Bằng ấy chỉ phát vào những ngày thứ năm mà thôi, bắt đầu phát từ thứ năm 3 avril 1924. Học-trò các trường tư, lúc ứng thi nộp đơn ông Đốc trường nào thì nay cứ đến trường ấy mà lĩnh. Đến lĩnh bằng tại nhà Học-chính phải đem theo giấy căn-cước. Trong giấy căn-cước phải có ảnh giáp mà trên ảnh phải có dấu quan cai-trị đầu tỉnh chứng nhận cho mới được.

Một việc thầu tại sở Bưu-điện. — Sáng hôm qua, tại sở Bưu-điện đã đấu giá thầu-khoán 75.000 cái ống gỗ điện kiểu lớn dùng vào việc điện-báo và 15.000 ống kiểu con dùng vào việc điện-thoại.

MM. Descours et Cabaud bỏ 24.660 $
Ng-ba-Chính et Cie 20.625 $

Vậy M. Ng-ba-Chính et Cie được tạm thầu.

Tòa Thượng-thẩm. Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Mua thuốc ăn cắp. — Một người lính cảnh-sát thấy hai người thu ở trong mình một học đem vào nhà Thiều-thị-Lan bán bang thuốc bắc ở phố Pouc-kiến, liền dừng rình một chỗ, đợi hai tên ấy ra rồi lấy, rồi khám thấy trong tay cầm 3 đồng bạc. Hỏi thì hai tên ấy thú nguy rằng cùng ăn cắp thuốc bắc ở bến tàu thủy đem đến nhà ấy bán. Người lính cảnh-sát dẫn hai tên ấy đến hỏi cái học thuốc thì chủ nhà đòi lại 3 đồng mới giá thuốc. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Thiều-thị-Lan 2 tháng tù vì biết thuốc là của ăn cắp tham rẻ mà mua, nhưng cho được hưởng án treo vì xưa nay chưa can án bao giờ. Tòa Thượng thẩm y án.

Chứa non ăn cắp. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Hà-văn-Mậu và Chu-văn-Lưu mỗi tên 2 tháng tù về việc chứa non ăn cắp. Tòa Thượng-thẩm thu cho cả hai người, vì xét là cái non ấy Chu-văn-Lưu lấy gần liền cơm, song biết là của gian phi rồi cho Hà-văn-Mậu mượn.

Bội tín và bội ước. — Tòa án Trừng-trị phạt Phùng-văn-Bài thầu-khoán 3 tháng 1 ngày tù và 25 quan về việc bội tín và bội ước. Tòa Thượng-thẩm tha cho, vì xét không có giấy hợp-đồng nhận thuê phu đi tìm mỏ than ở Yên bái và tiền vay trước cũng không có chứng cứ gì.

Cướp giật. — Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Trần-c-Giang 1 năm tù về tội cướp giật bạc tiền của một bà đảm đương đi ở cầu sông Cái, rồi chạy. Quan chưởng-lý thấy tên ấy phải phạt nhẹ quá và trước đã can án hai lần, nên ngài chống án xin phạt rất nặng. Tòa Trừng-thẩm tăng tội tên Giang lên 2 năm tù.

Chặt cây không có phép và không hợp lệ. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Vi-văn Lâm là pho-lồng 15 ngày tù 100 quan về việc chặt cây ở rừng không có phép và 428 quan về việc chặt cây không hợp lệ. Tòa Thượng-thẩm ưng y án phạt tiền và tha cho phạt tù.

(Còn trang thứ ba, cột thứ hai)

Bán một cái nhà ở Thái-hà ấp, làm theo lối cổ annam, nhà toàn bằng gỗ và lim — vườn bếp và các nơi phụ đủ cả.

Hỏi: M. Bart Service des mines Hanoi, hay ở Thái-hà ấp cũng được. 3812

55 4

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cam cùi ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem da tạt mình ra cho người thích chữ, dầu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tam hiệp-cốt của cô, thật vạn-cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất tỷ kỹ, vậy xin dịch ra để công hiến các bạn đọc-giả.

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

... Tao truyền hồn báo danh cho mày, kiếm đường mà xéo đi, làm lấy mà ăn, đừng ở nhà tao nữa, cho bẩn nhà tao ra. Sau này mà mày còn đến cửa nhà tao, thì đừng trách tao thôi, tao sai người nhà nó đập chết, nó quẳng ra đường. Đừng có xin tao mà nhớ, một xu tao cũng không thí cho đâu. Không những thế mà thôi, rồi tao đến nhà luật-sư, tao đổi lại chúc thư, hai trăm vạn bảng tao để lại cho Ái-điệt-sinh và Lộ-tư-khả cả, chứ tao không để cho mày một đồng một chữ nào đâu. Của tao mồ hôi nước mắt, tao để cho mày phá hay sao? Thôi! xin mời cậu bước đi cho, cậu đừng để tôi phải lấy lã đất tay ra nữa.

Thẩu-tư nói:

— Xin thúc-phụ nghỉ lại, cháu xin đi, cháu cũng biết rằng cháu mà nói ra, tất thế nào thúc-phụ cũng lại đem món đi sắm ra để đọa cháu. Nhưng nào lại vì của mà bận lòng. Thúc-phụ thử nghĩ mà coi, như cháu nay đường đường một thân nam tử, há lại đành lòng ăn nhờ sống gửi mãi ru. Vả lại mẹ cháu để lại cho cháu được 10.000 bảng, mà cháu cũng lại biết năm ba chữ, há rằng lại không đủ mưu sinh hay sao? Duy cháu nghĩ bình nhật thúc-phụ đãi cháu cũng chưa đến nỗi bạc ác cho lắm, cho nên cháu không nỡ phụ ơn mà đi ngay. Nhưng nay thúc-phụ đã dứt tình mà đuổi cháu đi thì cháu xin từ đây bái biệt.

Mễ-nhân nói:

— May đi thì đi đi! Tao không muốn ngo tới cái mặt mày nữa. Đi ngay đi! Đừng lôi thôi nữa mà lại nhục. Từ rày trở đi mày đừng bước đến cửa tao nữa.

Thẩu-tư nói:

— Thúc-phụ lầm lắm! Cháu nghĩ sau này không bao giờ cháu lại còn trông thấy nhau nữa, cho nên cháu muốn bắt tay chú một lần cuối cùng, là để vĩnh quyết cùng nhau, chứ có phải cháu muốn nài kêu gì đâu. Nay thúc-phụ đã không bằng lòng bắt tay, thì thôi, cháu xin vĩnh biệt.

Nói đoạn cúi đầu thi lễ, rồi nghiêm-nhiên trở gót lui ra.

Mễ-nhân trông theo, nghe đến rằng trọn mắt mà rằng:

— Đồ láo! Đồ xấc, mới nứt mắt ra mà đã láo, ông lại chịu mày à! Việc này chỉ tại con ranh con nó mồm-lời cho thằng này, cho nên thằng này mới giở giọng ra thế. Nay ông cho hai đứa đem nhau đi mà chết đói cả đôi. Ông lại không giết được chúng bay thì ông không phải là thằng ông. Giấy hợp-đồng còn đây, mày ông đem sách bán cho người khác, không nỡ phụ ơn mà đi ngay. Nhưng bây giờ ông đã đứt tình mà đuổi chúng bay thì chúng bay cứ lấy hợp đồng đây mà kiện, ông không sợ. Ông cho chúng bay biết!

Nói đoạn lại đi đến một cái phòng nhỏ, thấy đứa tiểu-đồng đang ngồi lấy viết đá cuội đánh bi. Mễ-nhân điên tiết lên, cứ cầm đá đứa tiểu-đồng một cái, rồi đuổi ra thẳng.

Trong một giờ đồng-hồ, Mễ-nhân gần ca thêm thoi, đuổi cả thảy 11 người. Xong rồi về phòng ăn, cơm chén no say mới thấy người người gặp; lên lấy xe đi đến nhà Luật-sư. Vào đến cửa hỏi người nhà:

Luật-sư đâu?

Người nhà Luật sư thấy Mễ-nhân là một nhà phú-thương, liền cúi đầu khép nép mà thưa rằng:

Bẩm cụ ở nhân tôi đang tở cớ cụ tức việc xin tiền-sinh hãy rộng lượng đây xem báo. Một lát chủ-nhân tôi sẽ xin ra ngay.

Mễ-nhân giận nói:

— Nhà tao không có báo, tao phải đến đây mới có báo xem bay sao! Mày bảo That-đắc (ên ông Luật-sư) mau mau ra đây, không thì tao vẻ.

Người nhà luật-sư còn đang ấp úng, thì Mễ-nhân đứng dậy cầm lấy mũ, trợn mắt lên mà rằng:

— Thế nào?

Người nhà luật-sư vội vàng nói:

— Vâng! vâng! bẩm để chúng tôi xin vào gọi.

Một lát thấy Luật-sư ra, cúi đầu chào Mễ (ên áo mà rằng:

Hom nay lại được qui-nhân quá bộ đến chơi, thật làm vẻ vang cho hàn-xá...

Song thấy Mễ-nhân hầm hầm nét mặt, bèn thôi không nói nữa, lại cúi đầu mà rằng:

Để cho ngài phải đợi lâu, thực là đắc tội lắm lắm!

Nói chưa dứt lời, thì Mễ-nhân liền tác sắc lên mà rằng:

Thôi ông đừng nói lôi thôi nữa, lão-phu há không phải là bậc thượng tân của ông đư? Nỡ nào ông để trường giả phải cho đợi lâu qua. Từ rày đừng thế nữa nhé!

Luật-sư vội vàng xin lỗi mãi không thôi.

Mễ-nhân nói:

— Ông đừng nói lăm nữa, mau đem bản chúc-thư ra đây tôi xem!

Luật-sư nói:

— Qui-nhân còn mạnh giỏi, đã vội gì đến chúc-thư.

Và tủm tỉm cười mà rằng:

— Qui-nhân đã có tuổi mà sao còn nóng nảy thế?

Nói đến đấy thấy hai mắt Mễ-nhân giương lên trao tráo, dường như muốn nuốt sống lấy người ta, luật-sư bèn vội vàng vào lấy chúc-thư đem ra, luật-sư chưa kịp nói, thì Mễ-nhân đã bảo:

Thử đọc xem nào!

Luật-sư đọc:

« Tại sản của ta, trừ ra 2 vạn bảng để ta làm tiền dưỡng lão, còn bao nhiêu tư điền địa đều để lại cả cho chàu ta là Âu-tư Thẩu-tư quản nhận. »

(Còn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm cho trẻ-con và người có trí khóa thì không ai có thể tin được!

Xin xem kỹ và so sánh cho kĩ kẻo nhầm lo !!!

Ngày mồng 7 tháng mười, mười-hai hồi, tận Hội đình khỏi ba, tận Hội sau phong-tục nơi nước phố rằng.

Chiếm nay đức được phòng cầu MONTES một thứ rượu bổ tiếng ngọc đã ở rất hay, đáng tiền đã thường, trước là thị giới cho qui phòng chẳng đã thành-giá

Chú-

* Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại dắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản xứ.

Bảo-chế MONTES
54 *Phố Trang-tiền* 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang 10 bản này

Tiêu tiền của chủ. Tên Phùng Tài là Khách làm công đi thu tiền cho chủ. Một hôm thu được 260 đồng, tiêu đi, bỏ ẹc trốn mất, chủ đi thưa, sở Mật thám truy tầm bắt được. Tòa Trừng-trị Haiphong phạt 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm xử y án, nhưng cho hưởng án treo, vì tên ấy đã xin bồi lại số tiền hiếu và chủ tên ấy đã xin thôi không kiện nữa.

Ăn cắp gà và chó. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Ng-hữu-Liên không làm nghề gì 6 tháng tù về tội ăn cắp 1 con chó và 5 con gà. Tòa Thượng-thẩm y án.

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ
Ở ngang chùa Ngọc-sơn trông sang

Chương-trình từ thứ sáu 21 đến thứ năm 27 mars 1924

PATHÉ REVUE
Thời sự rất hay

KIM CƯƠNG ĐEN
Phim ảnh một thuật thật-pháp
Rất hay, chứa lắm bài đoán, theo trong phó sách của M. JEAN AICARD tại Hôn-lâm-viện Đại pháp

M. ANDRÉ HUGON sắp trò
Các vai đóng rất thạo.

ĐOẠN THỨ HAI
Chiếu làm 5 phần

AMOUR RÉDEMPTEUR

PATHÉ JOURNAL
Thời sự rất hay. Các việc lớn-lao trong thế giới

Việt-Nam Thanh-niên hội

Đến chủ-nhật 30 mars này, đúng 2 giờ rưỡi, sẽ họp đại-hội-đồng tại hội-quán ở số 5, phố Vọng-đức Hanoi. Vậy xin có lời kính mời hết cả các quan tân-trợ, tử-trợ và thương hội-viên đến dự kỳ họ.-đồng ấy.

Chương trình: Xét về tinh-thần đại-thể của hội.

V. N. T. N. H. lại cảo

VỊ ĐI XA MÀ BÁN

1 cái xe ô-tô hiệu « Rolland-Pilaint » 10 mã lực, 5 chỗ ngồi — Còn mới lắm.

1 cái xe nhà cao-su còn mới.

Hỏi tại: số 27, đường Bobillot, Hanoi. 3815

Ngạch học-chính. Được bổ tập sự: MM. Cao-xuân-Lợi, Đặng-văn-Nhỏ; trợ-giáo phụ-tá lương mỗ tháng 15 đồng: MM. Ng-mạnh-Quỳnh, Hà-v-Quỳnh.

Cô Trần-thị-Nữ, trợ giáo thực thụ hàng năm, nay phải cảm chức vì từ chối không nhận chỗ đổi đi.

Ngạch bảo-chế. — M. Ng-tiến-Nguyên, bảo-chế thi sai hạng tư, tòng sự tại sở Y-tế Bắc-kỳ, nay đổi đi Bắc-ninh, thay M. Ngô-đình-Trương đổi sang Lào.

Ngạch thừa-phái. M. Lương-duyên-Đức, thừa-phái hạng tư tại châu Sơn-động (Bắc-giang) nay đổi về tòng sự tại dinh quan Tuần-phủ Bắc-giang thay M. Đặng-vũ-Mô, thừa-phái hạng tư lại đi Sơn-động.

Bán một cái xe ô-tô « Citro-n » 10 mã-lực, còn tốt lắm, nhiều đồ phụ để chữa, giá 1.400 $, trả tiền ngay.

Hỏi tại, số 2 đường Bobillot prolongé, Hanoi. 3814

Cái nạn hàng ngày. Sáng thứ bảy, hồi 10 giờ 30 chiếc ô-tô T. 1491 do M. de Lafaurie cầm máy, đi tới ngã tư phố Paul-Bert và Amiral-Courbet thì đụng phải ông lão mài dao thuê là Phạm-v-Duyệt, 70 tuổi, đi ngang bên nọ sang bên kia đường. Ông lão phải nhiều vết sây sát. Người ta đã đưa ngay vào hiệu thuốc Blanc ở gần đó, bước thuốc rồi đưa vào nhà thương điều trị.

Hồi chiều hôm ấy, hồi 3 giờ 30, cái ô-tô của tòa Sứ Nam-định, trong có quan công-sứ Giran ngồi ở Sơn-tây về, đi tới làng Phèng, cách Hà-nội chừng 17 *kilomètres* thì đụng phải một người đàn bà bị thương ở dầu gối.

Đổi tên. — M. Ng-đức-Ngật, quán làng Bình-an, tổng Khê-cầu, huyện Tân-tri (Thái-bình) được phép đổi tên là Ng-ấn-Bật.

Đất sụt. — Tối hôm qua, hồi 8 giờ, đường Quan-thánh, tự nhiên sụt xuống một miếng chừng một thước tây, ở ngay trước cửa nhà số 136 Sở Cảnh-sát đã bảo ngay sở Lục-lộ đến sửa lại cho khỏi sự nguy hiểm.

Dây tơ vu-vơ phải nên cẩn-thận. — Mme Hoàng-thị-Chanh, nhà ở hàng Nón, số 75, trình rằng đứa ở trai tên là Đạt ăn cắp đồ nữ-trang giả đáng 220 đồng trốn đi mất.

Mme Ng-thị-Thụy bán nàng sắt vụn ở ngõ hàng Ruơi trình Cầm rằng đứa ở gái ăn cắp mất 150 đồng bạc giấy, trốn đi mất.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói	0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp hàn kia, mỗi hộp hai mươi điếu	0.20

3007

Sey rượu. Giữa lúc sở Máy-sợi cháy người đi cứu hỏa lấp nập, thì ở Ga-viên cũng chẳng xa gì đấy có một chú lính say khướt, đang làm rầm rĩ cả phố xóm. Bởi vậy lính bắt-tuỉ phải đưa về trại cùm cho tỉnh rượu.

Bắt được của ăn cắp. — Lính tuần-cảnh vừa tìm ra được lũ tên Vũ-viết-Cô tức Vinh, 21 tuổi, làm nghề đóng gầy ở phố Commerce và Ng-thị-Kế, 32 tuổi, bán cháo, nhà ở An-biên thông đồng với nhau ăn cắp quần áo của nhiều người. Hiện nay hai tên vẫn còn phải giam để tận xét.

PHÙ-THỌ

Một việc tốt nên làm gương. — Làng Phương-nhâm và làng Nhuế-xuyên tục gọi là làng Nội, thuộc huyện Thanh-ba, tỉnh Phú-thọ nguyên hai làng ấy, cạnh cư phong tục hợp-đồng, cầu tế lễ nghi như một. cứ về tháng giêng có tiếc cầu nêm hai dân đồng tế, ở mới một dân nghĩa là ba; những năm về trước: hội hè ăn uống cỗ bàn hai làng chi nhu đến hai trăm bạc, năm nay lễ nghi và tiếp khách, định số chi cũng đến ba mươi đồng, mà nghi tiết thêm về tôn nghiêm, tế lính đình, chiêng trống, cờ tán, xe ngựa, tiếng pháo vang trời, bóng cờ rợp đất, gia trẻ nam thanh nữ tú hàng quan kể có mấy nghìn; mấy ngày ấy, may sao xuân tiết chiều người mát mẻ không nắng không mưa, vui vẻ là thường. Về nghi tiết thì đại-lược như thế, còn tiệc yến ẩm của hai làng chỉ có pi-u trà, hát xướng suốt đêm, trên tôi pi-ng dưới trang nghiêm vui vẻ. Qui-hóa thay, tinh hạnh thay, dân đó không lắm-tuyền không thành-thị, mà những tay trách-nhiệm trong làng biết tùy tuổi sửa đổi, thực là một việc đáng khen, ma đang làm gương cho các

Xem

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán rẻ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo lắm công và giá thực.

217

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống. — Ngày thứ ba 25 mars 1924:

Nước lên 26 phân, vào hồi 6*20 buổi chiều;

Nước xuống 15 phân, vào hồi 2*59 buổi sáng.

Ngày thứ tư 26 mars 1924:

Nước lên 27 phân vào hồi 7*35 buổi chiều;

Nước xuống 13 phân vào hồi 7*1 buổi sáng.

Ngày thứ năm 27 mars 1924

Nước lên 24 phân vào hồi 8*54 buổi chiều;

Nước xuống 10 phân vào hồi 8*54 buổi sáng.

Cháy to. Vào hồi 19 giờ tối chủ-nhật, sợi vấn-sợi tự nhiên phát hỏa tại một gian kho đựng sợi ở gần đường xóm chùa Đò. Được tin đó, các xe rồng cứu thành phố của trại lính Tây, trại khố-xanh và cứu các hỏi cứu hỏa khác lại đông lắm, chữa cháy ngót hai tiếng đồng-hồ mới dập được ngọn lửa. Thiệt hại có lẽ nhiều lắm, nhưng hiện nay mới biết được rằng cháy mất tất cả 150 kiện sợi, giá ba mươi vạn đồng. Còn nguyên ủy về việc cháy chưa xét ra hồi tại đâu.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tích hát « Nhẫn nhục du sinh » này trong năm đã diễn chữa làm ba tối thứ bảy, xem ý các ngài hâm mộ lắm, nên bản-hội đem diễn thông luôn ba tối, mời qui-khách đến xem cho tiện.

Tối thứ ba 25 mars 1924

NHẪN NHỤC DU SINH

Anh hùng nhẫn nhục du sinh.
Giá danh nên trọng lám tinh đáng thương.
Ma dẫn lối quỷ đưa đường.
Đoạn trường sao có đoạn trường thế thôi.

Tối thứ tư 26 mars 1924

NHẪN NHỤC DU SINH

(Liên hồi)

Sống thừa thác thiếu là may
Trung trinh hỗ để mắc tay bạo tàn
Tình sao tình nghĩa đẹn toàn
Rối lòng nhi nữ nát gan anh hùng.

HỘI-ĐỒNG ÍCH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giám-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi rẻ số tiền mình gửi.

Giám-Tán-Viên
P. Pon E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENES.
2094

防海內河
泰金號正
茶名子獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tàu Ô-long, Liên-tâm, Thế-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI**, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điểm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhớ cho kỹ các biển chè:

KIM-THÁI hiệu sư-tử; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-hỷ ngũ-phúc, tem-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giáp phố hàng Gai số 83
2101

Ta nên chú ý!

Thuốc tây kể thì nhiều thứ thuốc công hiệu lắm, nhưng mà thật là hay thì duy có một vài thứ, là những thứ thuốc mà nhà chế ra đã thí-nghiệm chế chán mới đem ra bán cho nhà có bệnh dùng.

Độ vậy có một thứ thuốc trong mấy thứ rất hay ấy thật là nổi tiếng trong ngoài, ai cũng phải chịu là tốt hơn cả.

Thứ thuốc ấy là thuốc giải độc

Dépuratif Sensal

chuyên-trị những chứng lở chốc, mụn nhọt, đâu danh, gal-pon, nhiệt là những chứng đã dùng nhiều thuốc khác mà chưa khỏi, nhưa là đau xương, phải đọc, khi huyết không được thông, thành ra nhức đầu, đau tim, đau lưng, đường tiết, giang-mai con sót độc tiết ra, ai phải những chứng ấy phải dùng mà mới được.

* *

Trong bài trước ta đã nói về sự hiệu-nghiệm của thuốc DÉPURATIF SENSAL. Ta bây đến nay có mấy tuần lễ ta không nói thêm gì nữa, là cố ý để cho độc giả thử-nghiệm độc kỹ cái bài thư nhất vậy.

Bữa nay ta nói về các bệnh ngoài da nhờ có thuốc DÉPURATIF SENSAL chữa rất dễ.

Các bệnh ấy hay sinh ra ngứa, nên thường đau đớn lắm. Các bệnh ấy lại ghê tởm cho người ngoài nữa.

Ở xứ nóng nhiều dân an ở không biết vệ sinh, nên các bệnh ngoài da hay sinh ra lắm, vậy ta phải kể sơ mà ích khỏi nỗi đi. Vì thế nên mới chế ra thuốc DÉPURATIF SENSAL nóng.

Trong các bệnh ta thường thấy luôn, có bệnh ECZÉMA rất là dễ lan, làm cho thân thể có những nốt nhỏ, nốt ấy tức khó lại chẩy mủ, làm cho thân thể trông rất ghê.

Bệnh ERYTHÈME INTERTRIGO làm cho chẩy nước nhờ nhờ đi, mùi rất ghê tởm. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Bệnh HERPÈS hay sinh ra ở những cơ quan sinh dục.

Bệnh HERPÈS CERCINÉ rất là khó chịu, nhất là trong khi nóng nực.

Đầu đinh, đơm sẩy, ghẻ lở, v. v.

Thôi xin kể hầu nhiều bệnh công dã, ai trong các bệnh ngoài da, thì các bệnh trên nầy thường sinh ra nhiều nhất. Ta xin khuyên ai có bệnh nên dùng thuốc DÉPURATIF SENSAL mà chữa. Thuốc ấy ban ở

Hiệu Bảo-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

Còn các thứ thuốc mỡ dùng về các bệnh nói trên nay, chỉ có thứ thuốc mỡ POMMADE SAINT ANDRÉ là công-hiệu nhất.

2057

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NỐI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2845 **MẬU-THỊNH** kính cáo,

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VỊ CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cũng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bảo chế Montès, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có tàu chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao

Nên đến hiệu bảo chế NHÀ BA CHUÔNG mà mua thứ muối Sels Vichy.

So 91

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » lập lầu kèn chăng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào đem hồn-hảo xác-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chăng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Khi người lão-bộc họ *Sái* đến, nàng *Sơn-đại* dặn rằng:

— Nhà người ở trong thành, sớm tối đi về rất tiện, nên đem chiếc quạt này ra chợ bán, hễ chàng thiếu-niên thư-sinh nào trông thấy bài thơ ở trong quạt này mà có ý kính-ngạc thì nhà-người phải dò hỏi họ tên và chỗ ở, rồi đến bảo ta. Nếu chàng hỏi họ tên ta thì nhà-người chớ lộ cho biết, chỉ nói là con gái một vị hoàng-thân muốn hỏi chàng để kết-hôn. Nhà-người giúp được việc này, ta sẽ trọng thưởng. Ma nhà-người cũng bất-tất phải bẩm trình với lão-gia ta làm chi.

Người lão-bộc vâng mệnh lui ra. Lại nói chuyện *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* trong khi đi đường, vừa đi vừa ngắm xem phong-cảnh, thủng-thỉnh mãi qua đầu năm sau, mới tới Kinh-thành. Tìm vào nơi cái nhà trọ rất tinh-mịch để trọ suốt ngày chỉ đóng cửa xem sách, không đi đến đâu.

Nguyên *Yến-bạch-hạm* cùng *Bình-như-hành* sau khi thi hương đỗ rồi, có tin báo về Kinh, chẳng những có tin báo về Kinh, chẳng những *Sơn* tương-công mừng-rỡ cả đến thiên-tử cũng mở rộng vui-vẻ không biết đường nào.

Thiên-tử triệu quan *Vương* đốc-học vào mà diện-dụ rằng:

— *Yến-bạch-hạm* và *Bình như-hành* vào thi hương đã đỗ khôi-nguyên như thế thì nhà-ngươi tiến-cử, thật quả không sai. Ma hai gã kia tư lẽ trung-ư ẩu, xin tiêu đuổi ghẻ-khoa, cũng không phải là không định-kiến vậy.

Thiên-tử lại ban thưởng cho quan *Vương* đốc học để đền cái công tiến-cử đã được xuất-sắc. Thiên-tử diện-dụ rằng:

— Nếu khi nào hai gã tới Kinh, nhà-ngươi nên đưa vào bệ-kiến.

Quan *Vương* đốc-học tạ ơn lui ra, ngày nào cũng mong-mỏi *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* tới. Khi đã đưa vào bệ-kiến, *Sơn-hiền-nhân* tướng-công nghe được 1 n ấy, với-vàng về tuổi chuyện cho nàng *Sơn-đại* và nàng *Lãnh-giang-tuyết* nghe.

Sơn-hiền-nhân nói:

Yến bạch hạm đã đỗ á-n. uyên, *Bình-như hành* đỗ đệ-ngũ-quyển, chẳng bao lâu nữa tất phải tới Kinh thì sự nhân-duyên của ha con đã có định chốn.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói với nàng *Sơn-đại* rằng

Tiểu-thư nghĩ thế nào? Tôi vẫn nói rằng *Yến-bạch-hạm* quyết không phải là người vô-tình, nay đã đỗ giải-nguyên thì cái tài của chàng lại ở trên *Bình-như-hành* vậy.

Hai nàng ngẫm-nghĩ mừng thầm. Lại nói chuyện *Sơn-hiền-nhân* tướng-công và quan *Vương* đốc học ngày nào cũng sai người đi dò-la tin-tức xem *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* đã tiến Kinh chưa mà mãi chưa thấy đâu.

Sơn cơ tướng-quan về phúc mệnh mới truyền-thuyết rằng hai chàng cáo ốm, đi ra đường bệnh ở Tây-hồ, khoa này hình như không vào thi hội. Bây giờ mọi người mới đành lòng, không mong-mỏi nữa, ai ngờ hai chàng đã ở Kinh rồi, ngày nào cũng nằm khểnh tại nhà trọ, uống mấy chén rượu giải muộn.

Bình-như-hành nguyên đã đưa sinh lễ đến nhà họ *Lãnh* rồi thì trong lòng được khoan-khoái, không lấy gì làm tuổi bực. Còn *Yến-bạch-hạm* thì mỗi ngày lại đưa người vấn còn vơ-vẩn, chưa đâu vào đâu.

Chàng đem bài thơ hoa vấn của mỹ-nhân ở trên lầu hôm trước viết vào chiếc quạt, ngày đêm ngâm nga cho đến khi gần kỳ thi hội, mới cùng *Bình-như-hành* lều bước vào thân, đến Lễ bộ nộp quyển.

Hãy gọi cử-nhân các nơi về Kinh thi hội, đầy rẫy ở chốn Kinh-thành, hai chàng vào Lễ-bộ nộp quyển xong, lại đi lẫn vào trong đám đông người mà lủi trở ra.

Khi ra đến trước cửa *Thành-hoàng-miếu*, bỗng thấy có một ông cụ già tay xách cái quạt, nửa khép nửa mở, ngoài lại có đeo cái thảo-tiêu. *Yến-bạch-hạm* nhìn ở phía xa, đã thấy nét chữ trong quạt như rồng bay rắn lộn, tốt đẹp là thường!

Chàng liền hỏi:

Thưa cụ! Cái quạt này, cụ bán đấy, phải không?

Ông cụ già nói:

Phải! Nếu không bán sao lại có đeo cái thảo-tiêu!

Yến-bạch-hạm đến gần cầm xem, Không xem mà rằng, khi đã xem thấy bài thơ ấy thì giật mình kinh-ngạc mà đứng ngẫn người ra, không còn biết nghĩ thế nào, vội vàng nắm lấy ông cụ già ấy mà hỏi.

Chàng nói:

Thưa cụ! Cái quạt này là của ai nhờ cụ đem bán?

Ông cụ già thấy *Yến-bạch-hạm* có nét mặt kinh ngạc như vậy, mới sẽ bảo rằng:

— Tiên-sinh ơi! Câu chuyện nói đây không tiện, tiên-sinh nên theo tôi đi!

Ông cụ già bèn đưa *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như hành* vào trong một cái chùa vắng-vẻ kia và bảo rằng:

Tiên-sinh nên xem chiếc quạt này có cái chi lạ-lùng mà sao lại kinh ngạc như thế? Tiên-sinh nên nói thật cho tôi nghe. May ra tiên-sinh được tin mừng vậy.

Yến-bạch-hạm đã biểu là mỹ nhân muốn đi tìm mình, mới tỏi thắng rằng:

— Bài thơ ở trong quạt này nguyên là khi trước tôi đề tuông tại khu vườn hoa *Hoàng-trang* để tặng một vị mỹ-nhân đó. Bai thơ này, tôi vừa đề xong thì có người xóa đi ngay, chẳng hay người này là ai, mà lại biết bài thơ của tôi, đem viết vào chiếc quạt này?

Ông cụ già nói:

Tiên-sinh tỏi đúng đó! Bài thơ này chính là của tiên-sinh để tặng mà mỹ-nhân đem viết vào đây. Nguyên mỹ-nhân không biết họ tên và chỗ ở của tiên-sinh ở đâu, còn biết đó hỏi vào đâu cho được, bởi vậy mới viết bài thơ vào chiếc quạt này, sai tôi đi đó tìm các nơi, ngày nay bỗng gặp gỡ đây, thật là duyên trời xui khiến vậy.

Yến-bạch-hạm nghe lời, mừng-rỡ không biết đường nào, liền nói với ông cụ già rằng:

— Tôi được đội ơn mỹ-nhân dụng tình lưu-ý đến tôi như thế thì dù chết trưởng cũng đáng đời.

Yến-bạch-hạm lại hỏi ông cụ già rằng:

— Thưa cụ! Tôi xin hỏi cụ: mỹ-nhân ở trên Hu kia, họ tên là gì? là con nhà ai thế?

Ông cụ già ấy nói:

— Mỹ-nhân kia không phải con nhà tầm thường đâu, đại-phúc là những bậc hoàng thân quốc-thích. Họ tên mỹ-nhân, bây giờ tôi chưa có thể nói được. Nếu tiên-sinh muốn biết thì nên theo tôi đi, rồi tự khắc được biết rõ.

Yến-bạch-hạm nói:

— Cụ cho theo đi thì hay lắm. Ngặt vì trường kỳ tôi nơi, không tiện đi được, thì biết làm thế nào?

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

làng khác vậy; ký-giả cũng chốn thôn quê gần nơi đô-hội, nhân ngày xuân du lịch coi các hội hè, tò mò xem phong-tục các nơi, điều nào hay nên theo, đ ều nào dở nên bỏ, xem như thế chốn hương thôn đã tiến hóa nhiều cũng là bởi ơn trên đôn đốc; ký-giả xin thuật qua chuyến một làng trình khán quan nhàn lãm, xin quí-báo rộng lòng đăng lục giúp cho.

Một người xem đám lại cáo

NAM-ĐỊNH

Quan Đốc-lý về Pháp. — Quan Đốc-lý Graffeuil cùng quí phu-nhân đã đi chuyến xe-lửa 3 giờ chiều hôm chủ nhật 23 mars ra Haiphong để đáp tàu về nghỉ bên quý-quốc.

Nhà la-ga hôm ấy có kết hoa, kéo cờ và trần-thiết rất là lịch-sự.

Các quan văn võ Pháp, các quan ta, các ông tham, ông phán cùng thân hào ra tiễn chân ngài đông không biết bao nhiêu mà kể.

Lại có cả phường nhạc của đạo binh thứ tư cũng ra thổi kèn chào ngài nữa.

Bản-quán xin chúc ngài cùng quí phu-nhân thượng lộ bình-an.

Quan Đốc-lý mới. — Quan Đốc-lý Giran đã đi đón về Nam-định hồi 9 giờ rưỡi sáng hôm chủ nhật.

HƯNG-YÊN

Quan Giám-đốc Poulen đi khám xét. — Quan Giám-đốc Poulen ở Hà-nội xuống chiếu chủ nhật sáng hôm nay, đã bắt đầu khám xét cả sổ sách tòa Công-sứ. Khi nào khám xong, ngài sẽ đi khám sổ sách các làng cả lượt.

Mưa đến bao giờ. — Ngót một tháng trời nay, không ngày nào là không mưa, khi mưa phùn, lúc mưa nặng hột, dư luận xôn-xao trong thành-phố lắm lội nhiều chỗ bùn ngập quá cổ chân; trong nhà ẩm thấp. Nhiều người cũng vì thế mà bị ho sốt.

Hi-tín. — Hôm 21 tháng hai ta ông Hau-ku-à-Thuy đã làm lễ vu-quí cho lệnh ái là cô Hoàng-ngọc-Bích, trợ-giáo trường nữ-học Hưng-yên.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Tuổi mà người đàn-bà phải còng lưng

45 tuổi

GIỜ VỀ GIÀ

thi thuốc ng hay đóng đầu, tức hơi chóng mặt, luôn luôn, đau thận, đi táo, hay mệt và khó chịu trong người. Lúc bấy giờ thì những chứng tự máu lại càng hay có. Khi ấy nên uống thuốc d'u hòa mà các lương-y ai cũng cho là công-hiệu. Thuốc ấy là:

Dépuratif Richelet

rất công-hiệu trong những bệnh đã kể trên này. Dùng nó thì tinh-thần khỏe-khoắn, điều hòa, không làm đau đớn gì cả. Thuốc nầy lại rất hiệu trong chứng bệnh sau này: đau xương, tự máu ở cam, nguyệt-quản và các chứng-bệnh gái đàn bà. Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to đều có bán thuốc ấy.

Hỏi mua thuốc xin nhất-luật gửi thư cho:

Ông RICHELET
Dược-sư hạng nhất
Hanoi

NAM-THÁI 南泰
6, Quai Clémenceau — HANOI
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

2023

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc bài **POMMADE ROYER**, dùng độ 03 ngày lấy tức mà chắng khỏi tiền.

Ở Paris bắt tại hiệu bào chế DUPUY, 205, R. St Martin
Ở Hanoi bắt tại hiệu Ed. CHASSAGNE

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho **đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu nầy đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ **hoa-hồng**.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiện nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU LẬU mới bị hay là đã lâu rồi.

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bình hết 201 người. (Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ SPÉCIALITÉS PEYRARD
26 Rue de Grenelle PARIS
và các tiệm thuốc tây đều có bán.

Hỏi các ông mắc phải bệnh lậu (đau và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bịnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp cầu, là một nhà chuyên trị, bán thuốc bịnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được 5, 7 người khen. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2060

SẮP MỞ

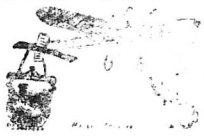

PACHOD Frères & Cie

2050

PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八十條門行內利京東

Chúng tôi kính-trình các quí khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết ta sắp đến nơi chúng tôi mới mua được hàng ở Hongkong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shanghai (Thượng-hải), Pékin (Bắc kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xa, cối để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi sang chúng tôi tại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà **mua kẻo** nàng, hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, lớn ngày lớn bán hiệu cũng xin nhất luật tối đãi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

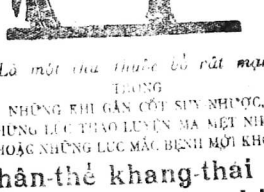
2030

THUỐC

MUSCULOSINE BYLA

VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh
TRONG
NHỮNG KHI GẦN CỐT SUY NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thai
Sức-lực cường-kiện

ETABLISSEMENTS BYLA 26 AVENUE DE L'OBSERVATOIRE, PARIS (FRANCE)

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酒補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚午各喫每吉瓶之喊醒飲開利

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2039

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30$00
Hạng nhất ta hay đi: 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI BÁN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giấy thép trước 2 ngày.

Nên đi ngày nào mua vé đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi — Chủ-nhật đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi — Tàu thủy sang thứ ba chở lên thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến xe hỏa 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-phiếu của Crédit Foncier de Panama có giá 25 đã hoàn lại (Obligation Panama de lots). Lần mua phải nộp ngay 20 quan, rồi tới 12 tháng nữa thì tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong lời. Như vậy mỗi người đi định mua thì có thể nộp góp có được).

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-phiếu mà riêng mình được (con số-hiệu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và lần lúc trái-phiếu trong số về là nào thì mình được lĩnh nguyên cả tiền là 25. Mỗi trái được trong sau thế nào cũng cũng mua là 10 500 000 trở xuống đến 1 000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Số tiền sẽ lĩnh là rút ra, hơn 3 triệu lẻ.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

500.000 quan	250 lô	5.000 quan	
150 lô	500 00	1.250 lô	2.000 —
150 lô	100 000	15.000 lô	1.000 —
200 lô	15.000	1.760 900 trái đơn hoàn lại tìm	400 —
200 lô	15.000		

Nhưng có trái-đơn được nợ cuộc rút số khi chưa nếu rút ra trúng thì thôi.

Các lô được lĩnh nguyên tiền, nhưng phải rút ra ngay khi có. Nếu rút số mà không được mất cả không có số trái đơn trong số, không phải trả tiền. Các số kể trong **bằng lẻ đồng với cái** ra - Tổng số rút phải một không, các số ra có trái đơn xem được, theo như điều khoản trong sau luật công ngày 12 23 mai 1911. Như luật lệ ta mà bán luật lao chung, giờ-gian cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nhọc nhằn cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài mua đơn các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được tráng-kiện.

Người ốm mới khỏi uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG ĐẦN QUỐC ơi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi